

Сертификацията по системата FSC - природосъобразно, социалноотговорно и икономически изгодно управление на горите

Системата за горска сертификация FSC е първата световна независима етикетваща система за горски продукти. Създадена е в началото на 90-те години на миналия век в отговор на обществената загриженост за размерите на обезлесяването. Хората искат да са сигурни, че продуктите от дървесина, които купуват, не допринасят за унищожението на световните гори. През 1992 г. в Рио де Жанейро на среща, организирана от ООН, представители на бизнеса, природозащитници и организации в подкрепа на правата на местните общности от цял свят решават да създадат стандарт за добре управлявана гора. Изработеният от международната неправителствена организация Forest Stewardship Council - FSC (Съвет за стопанисване на горите) стандарт се базира на горските принципи от Agenda 21 - план за действие на ООН за устойчиво развитие.

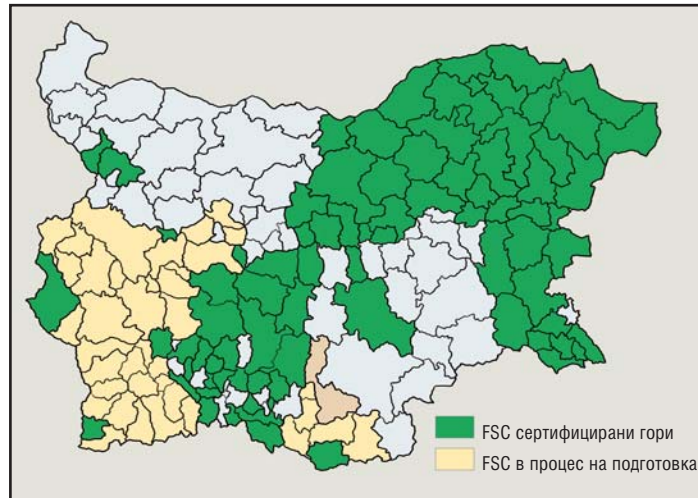
Разработен е набор от правила, който определя най-добрите практики в управлението на горите - принципите и критериите на FSC, общовалидни в цял свят: Прилагане на законодателството; Права на работниците и условия на труд; Права на коренното население; Обществени отношения; Ползи от гората; Екологични стойности и въздействия; Управленско планиране; Мониторинг и оценка; Високи консервационни стойности; Осъществяване на горскостопанските дейности.

FSC е сертификационна система, подкрепяна едновременно от екологични и социални организации, правителства, собственици на гори и дървопреработвателни компании. Тя насърчава икономически изгодно стопанисване на горите при спазване на социалните стандарти и правата на местното население, като същевременно работи за опазването на околната среда и биоразнообразието.

Важна особеност на FSC е участието на трета страна, гарантираща независим контрол по прилагането на горските стандарти - международната компания Accreditation Services International, доказала се като строг и независим контролен орган върху одиторските фирми, осъществяващи проверките по спазване изискванията на стандартите.

В световен мащаб по FSC са сертифицирани 200 млн. ха горски площи, а изискванията на сертификацията спазват 37 536 компании от 123 държави.

Сертификацията за управление на гори - FSC Forest Management (FM), означава, че гората се управлява по начин, който запазва естествените екосистеми и благоприятства живота на местните хора и работници, като същевременно се поддържа и икономическа стабилност. Например FSC не позволява естествените гори да се превръщат в плантации или в друг вид земеползване и забранява генномодифи-

цираните организми и употребата на опасни пестициди. В сертифицираните по FSC гори се опазва биологичното разнообразие, поддържат се високите консервационни стойности на горите и екосистемните услуги. Съществуват и строги изисквания за безопасност на работниците, за зачитане на правата, нуждите и мнението на местните хора при управлението на горските ресурси. Сертифицираните стопанства се проверяват от независим орган най-малко веднъж годишно и в случай на големи нарушения сертификатът им се отнема.

Веригата за проследяване на произхода на дървесина - FSC Chain of Custody (CoC), позволява проследяване на FSC сертифицирания материал от гората до потребителя, потока на сертифицирана дървесина през веригата за доставки и през всеки следващ етап, включително преработка, трансформация и производство - до крайния продукт. Сертифицирайки се по FSC CoC, компанията демонстрира ангажираност към опазване на околната среда и добро управление на горите. Само фирми, които притежават този сертификат, могат да използват търговските марки и етикетите на FSC за популяризиране на техните продукти. По този начин етикетът FSC осигурява връзка между отговорното производство и отговорното потребление и помага на потребителите да вземат социално- и екологичноотговорни решения при избора на покупки.

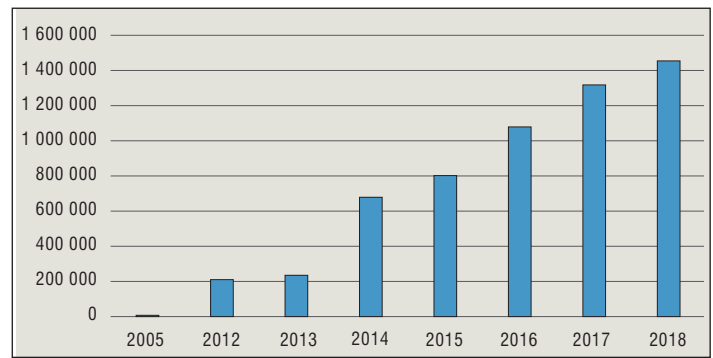
Съществуването на различни системи за горска сертификация зависи от търсенето на пазара. Това от своя страна е пряко свързано с очакванията на обществото към горската индустрия. Изследванията показват, че притежателите на FSC сертификат се ползват с по-добър достъп до международните пазари, имат по-високи приходи и се радват на сериозен публичен имидж. Това се обяснява с отношението на

потребителите, които все повече се интересуват от произхода на продуктите, които купуват. Те искат да вземат отговорни решения при избора си и имат доверие на FSC логото, което се е наложило като гарант за природосъобразно, социалноотговорно и икономически изгодно управление на горите.

FSC в България

FSC стъпва в България през 2005 г., а първите сертифицирани по международната система гори са управляваните от ДГС - Доспат. Оттогава площта на сертифицираните гори у нас непрекъснато нараства, като към февруари 2019 г. горските територии в страната, сертифицирани по системата FSC, достигат 1.5 млн. ха, или около 40 % от горите в България. Справка в глобалната база данни на FSC (<https://info.fsc.org/>) показва, че над 459 компании, работещи у нас, сред които и големи потребители на гървесина като „Монди - Стамболийски“ ЕАД, „Свилоцел“ ЕАД, „Кроношпан“ ЕООД, „Кастамону България“ АД, „Защитен завод за хартия - Белово“ АД и други спазват изискванията на сертификацията. Това демонстрира реална подкрепа от страна на бизнеса към отговорното ползване на горските ресурси.

От самото начало природозащитната организация WWF - България, подкрепя и насърчава процеса по въвеждане на FSC сертификацията. От 2002 г. заедно със своите партньори WWF допринася за подготовката и сертифицирането на немалка част от горите в България. Организацията работи за изграждане на капацитет сред горските служители чрез провеждане на специализирани обучения, издаване на наръчници и информационни материали, проучване и картиране на горите с висока консервационна стойност, предоставяне на консултации и организиране на информационни събития. Не на последно място WWF има съществен принос в разработването на Националния FSC стандарт за България, който бе одобрен и влезе в сила през 2017 година. Страната ни се нареди сред първите три държави в света, довели до успешен край процеса по разработване на национален стандарт по горска сертификация, в съответствие с най-новите изисквания на FSC. Българският стандарт е разработен от национална работна група, координирана от WWF, с участието на представители на различни министерства, институции и организации, запазвайки баланса между икономически, социални и екологични интереси. С въвеждането на На-

Фиг. Площ (в ха) на FSC сертифицираните горски територии в България по години

ционалния FSC стандарт заинтересованите страни от бизнеса, природозащитната и социалната сфера доказваха, че могат да работят заедно за създаването на подходящи условия за опазване, развитие и добро управление на ценен общонационален ресурс, какъвто са горите.

Инвестициите по въвеждане на изискванията на FSC стандарта се отплащат не само с изключителен престиж за сертифицираните стопанства, но и с разширяване на пазара, в резултат от нарасналото търсене на отговорно добита гървесина от български и международни компании. Служителите в сертифицираните стопанства са запознати с най-добрите световни стандарти за управление на гори. Освен това горкостопанските практики у нас са подобрени значително - опазват се вековните гори, поддържат се високи консервационни стойности и екосистемни услуги, ограничава се замърсяването в горите, повишава се безопасността на работа на горските служители, осъществява се диалог със заинтересованите страни и се отчитат техните интереси. Независимите ежегодни проверки, осъществявани от български и международни одитори, допринасят за запазване и поддържане на високите FSC стандарти в нашите гори. Дългогодишните традиции, опитът и международният контрол са сред най-важните елементи на FSC сертификацията. Именно те дават най-добрите гаранции пред българското общество и международния пазар за това, че горите у нас се управляват природосъобразно, икономически изгодно и социалноотговорно.

Инж. Нели ДОНЧЕВА
WWF - България

Нови книги

Илиан Точев. Горско право. Издателство „Буквите“, София, 2019 г., 128 стр.

Настоящото издание има предназначение да посочи основния предмет на горското право, важността на устойчивото управление на горите, както и да даде основни познания за правната рамка, свързана с управлението на горите в България.

Посочени са основните актове на ООН, Европейския съюз и националните нормативни актове, свързани с горите.

Книгата е структурирана в осем глави - Горско право - подотрасъл на екологичното право; Органи и актове на ООН и Европейския съюз за горите; Национални стратегически документи, планове за дейности в горите; Промени в горските територии; Горско семенпроизводство, залесяване и защита срещу ерозия и пороци; Стопанисване на горите, защита от болести и вредители, опазване на горските територии; Сертифициране на горите, стопанисване на дивеча и Защитени територии, природни паркове и национални паркове.

Авторът е доктор по международно право, главен секретар на Изпълнителната агенция по горите от 2015 година. Адресът на електронната книга: www.helicon.bg